

- вибір форм та методів реалізації навчального матеріалу, планування тематики, «конструювання» заняття;
- визначення завдань уроку;
- ретельний вибір оптимального навантаження учнів різноманітними видами діяльності під час уроку;
- добір дидактичного матеріалу [3, с.7].

Якість інтеграції навчання залежить насамперед від бажання і вміння вчителя синтезувати відповідний зміст різних дисциплін, його креативності та компетентності. Висвітлення проблеми інтегрованого навчання в педагогічній пресі допоможе вчителю підвищити рівень своєї педагогічної майстерності та стимулюватиме прагнення досягнути кращих результатів.

Список використаних джерел

1. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива / І. Бех // Початкова школа. – 2002. – № 5. – С. 5-6
2. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
3. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи. Нова школа. (Частина 2). – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematichnij-i-diyalnisnij-pidhody-chastyna-2/>
4. Інтегровані уроки в початковій школі / Упоряд. Н. С. Вегера – Тернопіль-Харків: Ранок, 2010. – 160 с.
5. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
6. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ: Абрис, 2002. – 742 с.

УДК 373.3.016:74

ДИЯНИЧ М.М.
МАЙБОРОДАЄ.
Мукачівський державний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Сучасний темп розвитку людства диктує нові вимоги до особистості. На сьогоднішній день особистість має креативно мислити, проявляти творчість у роботі, бути ініціативною та виявляти інші якості особистості. Значним резервом у цьому контексті володіє предмет образотворчого мистецтва, який забезпечує не лише засвоєння знань та вмінь, а й здобуття творчої компетентності щодо практичної реалізації художніх здібностей у предметно-креативному вияві. Одним із найважливіших дидактичних принципів, які використовуються на уроках образотворчого мистецтва для формування художньо-практичної компетентності – є принцип наочності.

Серед численних дослідників дидактичних принципів навчання у школі був Я. А. Коменський, який пропонував упроваджувати принцип наочності на уроках шляхом спостереження реальних предметів або моделей, а також малюнків, картин. При цьому Я. А. Коменський проголосив «золоте правило дидактики»: «... усе, що тільки можна, надавати для сприйняття чуттям, а саме: видиме для сприйняття – зором, те, що чути – слухом, запах – нюхом, те, що підлягає смаку – смаком, доступне дотику – дотиком. Якщо будь-які предмети відразу можна сприйняти декількома відчуттями, нехай вони відразу охоплюються декількома відчуттями...». Принцип наочності полягає в тому, що учні прямують до достовірних знань, звертаючись до самих предметів та явищ як джерел пізнання [1].

Таким чином, на уроках образотворчого мистецтва використовуються різні види наочності для формування художньо-практичної компетентності. Велике освітнє і виховне значення має такий вид унаочнення, як демонстрація репродукцій картин, етюдів, замальовок видатних художників. Показ репродукцій викликає значне пожвавлення творчої активності дітей, створює в класі емоційне піднесення.

Для розкриття учбових завдань уроку образотворчого мистецтва можна використовувати вдалі ілюстрації із методичних посібників та дитячих книжок. Адже малюнки в книжках – це перші витвори образотворчого мистецтва, з якими знайомляться діти. Ці малюнки використовуються на уроках сюжетного малювання за мотивами казок, віршів, легенд. Знайомлячи дітей з ілюстрацією, спочатку слід спробувати викликати в учнів емоційний відгук на малюнок художника і прислухатися до їх реакції.

Одним із найефективніших засобів наочного навчання на уроці є малюнок самого вчителя, виконаний ним під час пояснення навчального матеріалу, а також демонстрація зразків учнівських робіт. Щоб захопити всіх учнів художньою творчістю, кожній дитині важливо пережити успіх в своїй роботі: опинитися в атмосфері успіху. Наприкінці кожного уроку рекомендується створювати виставку робіт більшості учнів, проводити їх обговорення [1].

Ефективність навчального процесу значною мірою залежить від комплексного застосування різноманітних засобів наочного навчання, у тому числі ІКТ. Використання ІКТ дає змогу активізувати увагу дітей на уроці та в доступній формі пояснити учням новий матеріал. Важливим є індивідуальний підхід до учня, зокрема вчасна практична допомога або порада. Найдоступнішими, найдетальнішими й найефективнішими для сприйняття учнів є хвилини, коли вчитель демонструє працю художника. На очах у дітей з'являється рукотворна краса. Таке коментоване зображення на площині є дуже корисним, адже воно стимулює, збагачує естетичне світосприйняття дітей, звісно, за умови якісної професійної підготовки самого вчителя.

Під час проведення уроків образотворчого мистецтва у початкових класах слід використовувати музичну наочність. Під час слухання музики учні люблять фантазувати, мріяти, придумувати власні образи, сюжети. Поєднання музики й образотворчого мистецтва дає змогу ознайомити учнів з основними поняттями образотворчої грамоти: колір, штрих, пляма, лінія, провести паралель з нотою,

звук, тембром тощо, вдосконалюючи з тим техніку вдосконалення в практичній роботі.

Як наочні посібники також можна використовувати схематичні малюнки й таблиці, технологічні картки, що фіксують певні етапи виконання роботи. Такі посібники допомагають визначити послідовність виконання завдання, їх використання економить час для учнів [3].

Отже, використання наочних матеріалів на уроках образотворчого мистецтва для формування художньо-практичної компетентності є необхідним, адже вчителі не можуть розповісти про твори мистецтва, не демонструючи їх зразків. Використання наочності у процесі навчання образотворчого мистецтва забезпечує міцність знань і вмінь, стимулює зацікавленість учнів в опануванні навчального матеріалу, збагачує новими знаннями та уявленнями, удосконалює техніку й прийоми роботи, розвиває спостережливість і логічне мислення, творчу уяву, мовлення – тобто забезпечує успішне розв'язання завдань навчального характеру й естетичного виховання. Наочність у всіх її формах і виявах є постійним компонентом кожного уроку образотворчого мистецтва.

Список використаних джерел

1. Камишан Ю. І. Наочність як невід'ємна складова формування художньо-практичної компетентності учнів на уроках образотворчого мистецтва / Ю. І. Камишан // Мистецтво в школі. – 2011. – № 4. – С. 4 – 5.
2. Кравченко Л. М. Європейський досвід формування художньо-практичної компетентності особистості / Л. М. Кравченко, О. М. Маєвська // Мистецтво та освіта. – 2017. – № 3. – С. 6 – 8.
3. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі: [навч. посіб.] / О. О. Красовська. – Львів: «Новий світ-2000», 2012. – 292 с.

УДК 373.2.09

ДОБОШ О.М.,
РУСИН Н.М.

Мукачівський державний університет, Україна

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Зміст науково-методичної роботи (НМР) у закладах дошкільної освіти, її організаційні форми постійно оновлюється у сучасних умовах розвитку освіти в Україні. Тому особливого значення набуває проблема вдосконалення практики управління системою науково-методичної роботи у закладах дошкільної освіти (ЗДО). Педагоги дошкільних закладів, що здійснюють цілісний розвиток особистості дитини дошкільного віку, повинні постійно підвищувати свою професійну кваліфікацію, удосконалювати професійну майстерність, забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень проведення занять.

Питання змісту й організації методичної і науково-методичної роботи знайшли відображення в працях М. О. Аралової, К. Ю. Білої, Р. С. Гуревича, Г. С. Данилової, А. М. Єрмоли, К. Л. Крутій, О. А. Сафонової, Л. Л. Сушенцової та ін., в яких приділено увагу обґрунтуванню організаційних і педагогічних умов підвищення результативності навчально-виховного процесу в різних навчальних закладах, зокрема в дошкільних.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>